

Teorie a praxe kurikula: úvod

Petr Knecht

Je učitelství umění nebo věda?

TAK / LVK

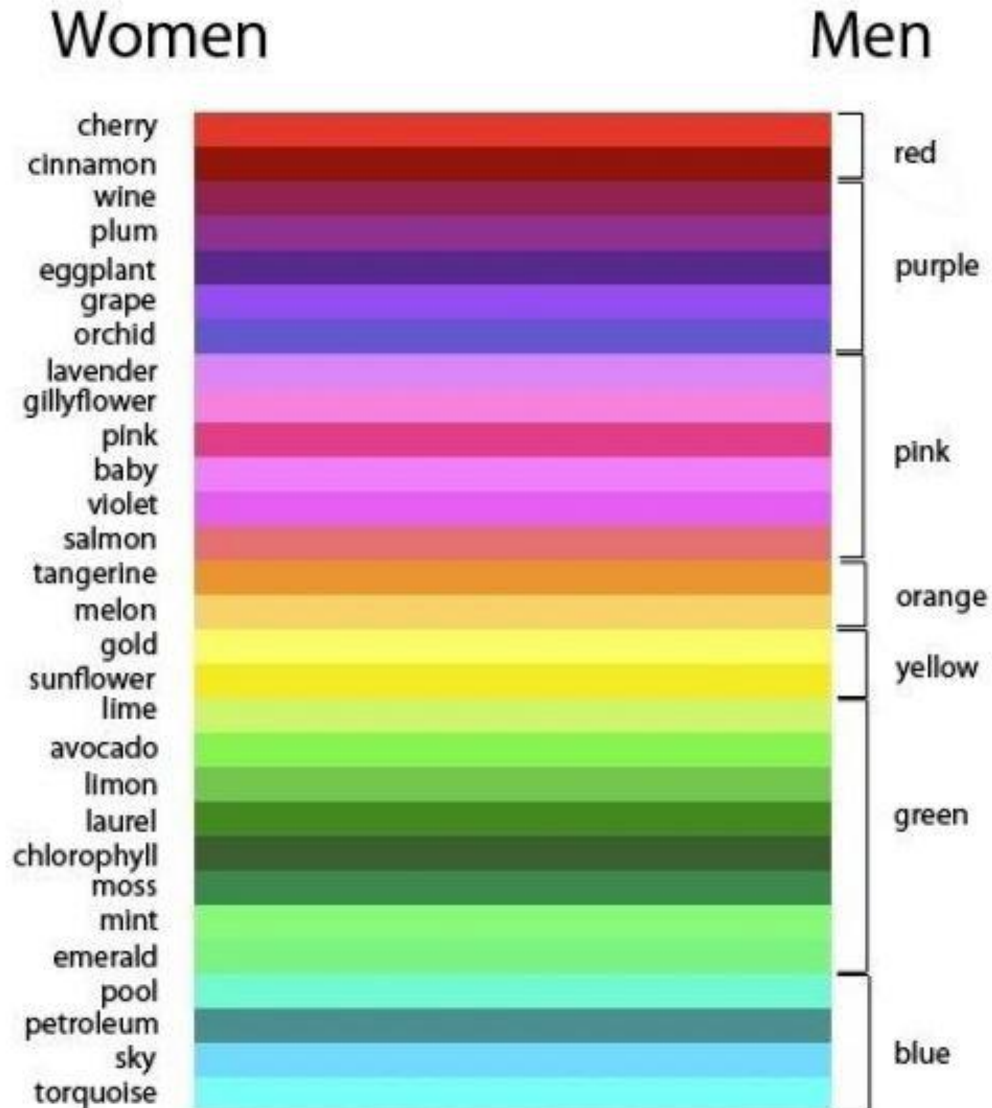
Školní pedagogika jako...

- ... teorie a praxe kurikula (cílů a obsahů vzdělávání).
- ... teorie a praxe školy.
- ... teorie a praxe výuky.

Profilující disciplína učitelského vzdělávání.

K dispozici existuje nepřehledné množství literatury.

Names of the Colors

Časový harmonogram

27.2.	<p>1. Základní prameny a pojmy při studiu kurikula</p> <p>Text č. 1: Janík, T., Maňák, J., Knecht, P., & Němec, J. (2010). Proměny kurikula současné české školy: vize a realita. <i>Orbis scholae</i>, 4(3), 9-36. http://www.orbisscholae.cz/archiv/2010/2010_3_01.pdf</p> <p>2. Od oborových obsahů ke kurikulárním obsahům aneb ontodidaktická transformace</p> <p>Text č. 2: Janík, T., & Slavík, J. (2007). Vztah obor–vyučovací předmět jako metodologický problém. <i>Orbis scholae</i>, 2(1), 54-66. http://www.orbisscholae.cz/archiv/2007/2007_1_04.pdf</p>
13.3.	<p>3. Vyučovací předměty – jejich historie, současnost a budoucnost</p> <p>Text č. 3: Janík, T., & Slavík, J. (2009). Obory ve škole a jejich enkulturační funkce. <i>Pedagogická orientace</i>, 19(2), 5–21. https://journals.muni.cz/pedor/article/view/1220/929</p>
27.3.	<p>4. Kurikulární reformy aneb implementace kurikula</p> <p>Text č. 4: Janík, T., Knecht, P., Najvar, P., Pířšová, M., & Slavík, J. (2011). Kurikulární reforma na gymnáziích: výzkumná zjištění a doporučení. <i>Pedagogická orientace</i>, 21(4), 375–415. https://journals.muni.cz/pedor/article/view/830</p>
10.4.	<p>5. Plánování a tvorba školního kurikula, kvalita kurikula, práce učitele s kurikulem</p> <p>Text č. 5: Stará, J., & Krčmářová, T. (2014). Užívání nových učebnicových materiálů učiteli 1. stupně ZŠ. <i>Pedagogická orientace</i>, 24(1), 77–110. https://journals.muni.cz/pedor/article/view/830</p>
24.4.	<p>6. Skryté kurikulum</p> <p>Text č. 6: Lojdová, K. (2015). Skryté kurikulum, žité příběhy. Narativy studentů učitelství o škole. <i>Pedagogická orientace</i>, 25(5), 649–670. https://journals.muni.cz/pedor/article/view/4380</p>

Požadavky k ukončení semináře

- Studijní zátěž studenta je soustředěna do období semestrální výuky. Požadavky předmětu jsou plněny průběžně v době výuky stanované rozvrhem.
- Odevzdání portfoliových úkolů a jejich schválení vyučujícím předmětu.
- V souladu s čl. 16 SZŘ jsou pro ukončení předmětu předepsány průběžné kontroly, jejichž výsledky jsou započítávány do závěrečného hodnocení
- 2 kredity = 60 hodin (10 hod. přímé výuky)

Požadavky k ukončení semináře

- Portfoliový úkol č. 1:
 - Záznamy kritického posouzení 6 doporučených odborných textů vyplněním odpovědníku v Interaktivní osnově. Texty k reflexi viz slide „časový harmonogram“.

Prostudujte si, prosím, zadaný text a připravte si reakci na níže uvedené otázky/instrukce.

- 1) Proč vyučující podle vašeho názoru tento text použil, resp. co tím sleduje?
- 2) Která myšlenka z textu Vás nejvíce pozitivně oslovila? Zdůvodněte, proč.
- 3) Která myšlenka z textu Vám radost neudělala? Zdůvodněte, proč.

Požadavky k ukončení semináře

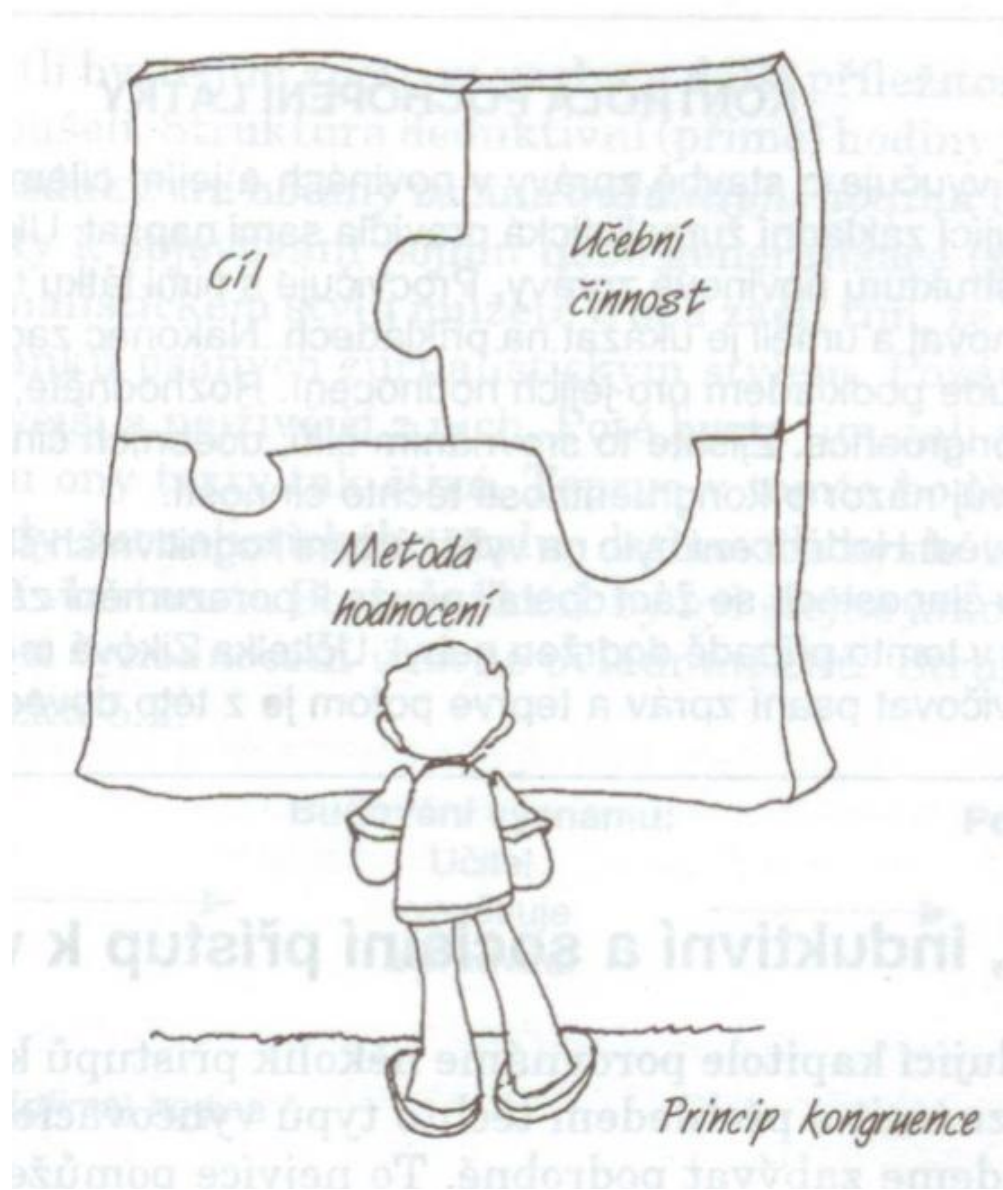
- Portfoliový úkol č. 2:
 - Vědecky zdůvodněná příprava na jednu vyučovací hodinu v odevzdávací předmětu (a její schválení vyučujícím předmětu).

Studující vysvětlí, v čem spočívá transformace oborových obsahů do obsahů kurikula a jak se z kurikulárních obsahů stávají obsahy mysli. Na příkladu vybraných oborových znalostí či dovedností zdůvodní kritéria jejich výběru a uspořádání v kurikulu.

Struktura přípravy

	Podkapitola	Příprava
1	<p>O jaké téma se jedná a proč je důležité</p> <p>a) pro obor (proč se tímto učivem příslušný obor zabývá?),</p> <p>b) pro společnost (k čemu je toto učivo dobré/využitelné z hlediska dospělého jedince?),</p> <p>c) pro žáka? (k čemu je toto učivo dobré/využitelné z hlediska žáka 2. stupně ZŠ?)</p> <p>POZOR! Neargumentujte, prosím, tvrzením, že příslušné učivo člověk zkrátka musí znát, protože tato znalost je základem všeobecného vzdělání.</p>	Studium vědecké literatury
2	Jak je téma zastoupeno v RVP ZV a v ŠVP školy, na niž realizujete výukovou praxi?	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (k dispozici na http://nuv.cz/file/433)
3	Jaké jsou konkrétní cíle výuky?	Pasch a kol. kap. 3
4	Jaké výukové činnosti budou probíhat?	Pasch a kol. kap. 4, 5, 6 Studium vědecké literatury
5	Jaké budou způsoby hodnocení (zcela konkrétní postupy)?	Pasch a kol. kap. 3
6	Literatura	

Součástí hodnocení přípravy bude používání odborného pedagogického jazyka = ustálené pedagogické terminologie.

(Pasch et al., 1998, s. 193)

Seminární práce: tipy

Kde budu shánět relevantní odbornou literaturu?

- 1) Produkce ČR a SR: <http://npmk.cz/>
- 2) Zahraniční produkce: <http://ezdroje.muni.cz/>

Veškeré myšlenky je třeba citovat, a to tak, aby byly jednoduše dohledatelné (vč. čísel stran).

Příklad

... jak uvádí Žák (2008, s. 68), učitelé málo probouzí u žáků zájem o fyziku jako obor. Žák (2008, s. 68) na základě výzkumu výuky 10 učitelů uvádí: „... ve více než polovině vyučovacích hodin učitel neprobouzel zájem studentů o fyziku jako obor lidského zkoumání.“

Kde získat důkazy, že metody skutečně fungují?

The screenshot displays the Metalib search interface. At the top, the browser window shows the URL [metalib.muni.cz/IRN=724541747](http://metalib.muni.cz/). The page header includes the Metalib logo and the text "metavyhledávač pro elektronické informační zdroje MU" and "Masarykova univerzita". The main navigation bar contains "Snadné hledání" (selected), "Nalézt zdroje", "Nalézt e-časopis", "Profil hledání", and "Můj prostor". Below this, there are links for "Hledat" and "Záznamy", along with options for "Jazyk", "Přihlásit se", "Ukončit relaci", and "Nápověda". The user is identified as "Neregistrovaný uživatel". The search bar contains the text "teaching earth secondary school" and a "GO" button. Below the search bar, there are two tabs: "Jednoduché" (selected) and "Pokročilé". The search results are organized into "Skupiny zdrojů" (Source groups), each with a radio button and a description: "Hlavní elektronické zdroje MU" (N největších multioborové ...), "Ekonomické zdroje" (Kolekce vybraných ...), "Zdroje pro informatiku" (Vybrané zdroje pro oblast ...), "Multioborové zdroje filozofické fakulty" (Vybrané multioborové zdroje ...), "Katalog MUNI (Aleph)" (Souborný katalog monografií ...), "Lékařské zdroje" (Kolekce vybraných ...), "Přírodovědné zdroje" (Vybrané zdroje pro oblast ...), "Uměnovědné zdroje" (Vybrané zdroje pro oblast ...), "Primo Central" (Univerzální vyhledávač, ...), and "Zdroje na FSS" (Zdroje pro Fakultu ...). The "Zdroje pro pedagogiku" group is currently selected. At the bottom, it says "Powered by ExLibris Metalib" and provides links for "Vypnout automatickou aktualizaci stránky" and "Informace o zajištění přístupnosti". The Windows taskbar at the bottom shows the Start button and several open applications, including "Doručená pošta - Mo...", "CORSAIR (E)", "Obecná_dědička_pr...", "Obecná_dědička_...", and "Metalib - Snadné H...".

Metalib
<http://metalib.muni.cz>

Summa summarum

- 1) Účast na seminářích vč. předchozího samostatného studia (1 absence je OK)
- 2) 6 reflexí literatury
- 3) Prezentace/odevzdání vědecky zdůvodněné přípravy na vyučovací hodinu (a její schválení vyučujícím předmětu).

Literatura

Povinná:

Pasch, M., et al. (1998). *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Praha: Portál. Portál. Kniha je k dispozici v knihovnách MU.

+ zadané texty k reflexi (viz slide „časový harmonogram“)

Pro fajnšmekry – milovníky kurikula:

Dvořák, D. (2012). *Od osnov ke standardům. Proměny kurikulární teorie a praxe*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta. Portál. Kniha je k dispozici v knihovnách MU.

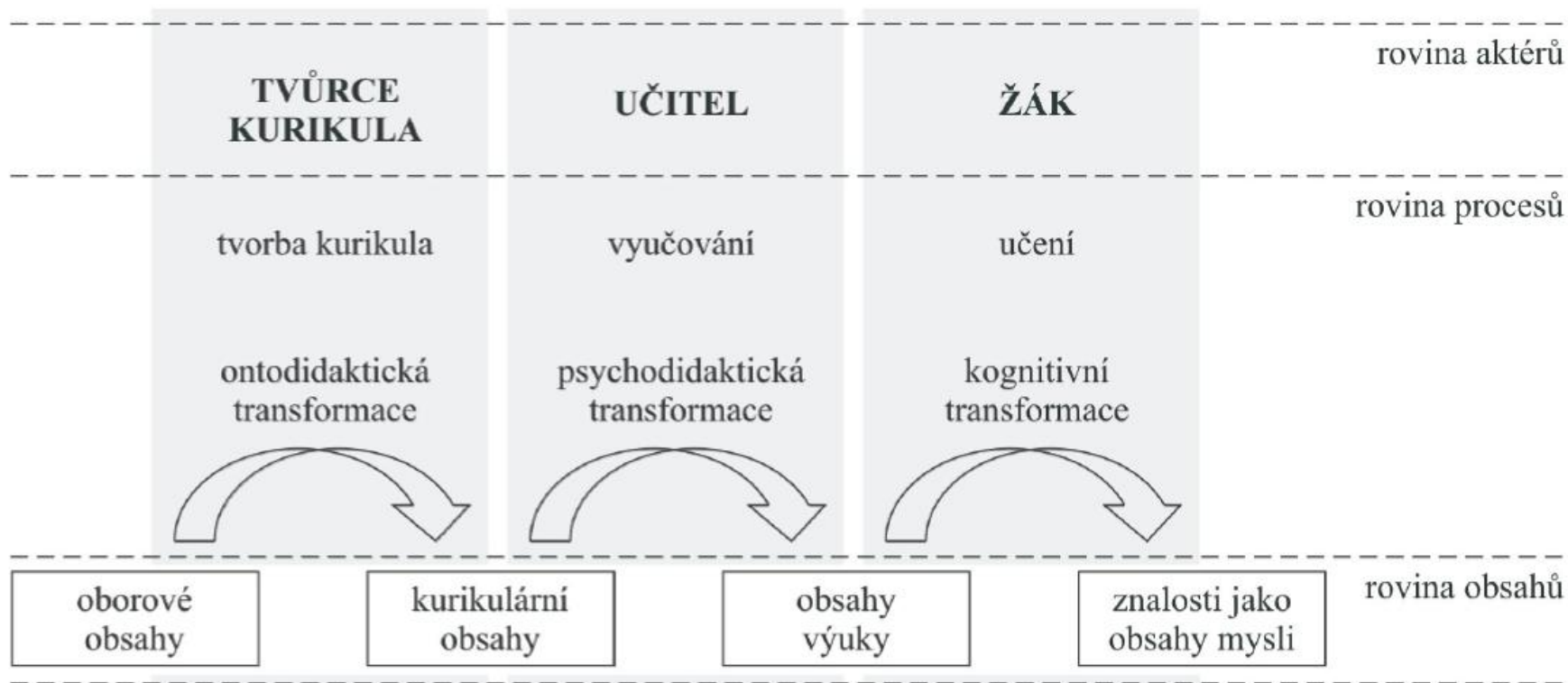
Janík, T., et al. (2013). *Kvalita (ve) vzdělávání. Obsahově zaměřený přístup ke zkoumání a zlepšování výuky*. Brno: MU. Kniha je k dispozici na [Munispace](#).

Janík, T., Maňák, J., & Knecht, P. (2009). *Cíle a obsahy školního vzdělávání a metodologie jejich utváření*. Brno: Paido. Kniha je k dispozici v knihovnách MU.

1. Základní prameny a pojmy při studiu
kurikula, kurikulární politika,
kurikulární dokumenty

2. Od oborových obsahů ke kurikulárním obsahům aneb ontodidaktická transformace

Roviny existence obsahu a obsahové transformace

Precizně vysvětleno v publikaci:

Janík, T., Maňák, J., & Knecht, P. (2009). *Cíle a obsahy školního vzdělávání a metodologie jejich utváření*. Brno: Paido.

Je to také téma přednášky doc. Janíka.